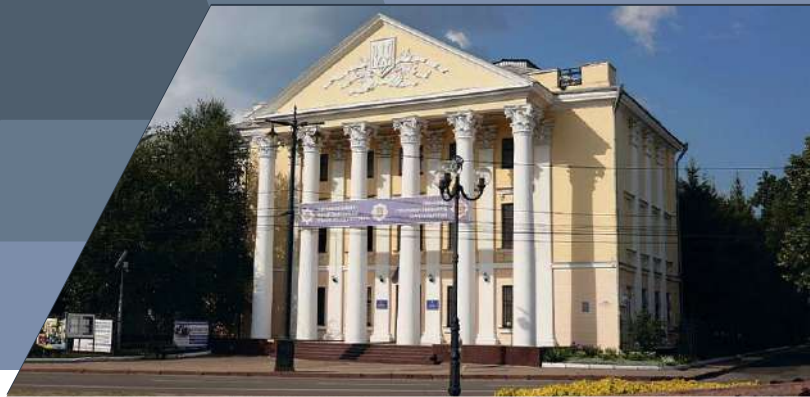

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ»

17 КВІТНЯ 2025 РОКУ

CUESC

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ**

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
17 квітня 2025 року**

УДК 351.862:342.78(477)(082)

Редакційна колегія:

БУГА Ганна – *голова редколегії* – начальник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Члени редакційної колегії:

СТЕЦЮК Роксолана – завідувач редакційно-видавничого відділення відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент;

ШУРУН Ірина – науковий співробітник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ

A43

Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2025. 690 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ (протокол № 11 від 28.05.2025 року).

Збірник містить доповіді представлені на II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони» (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Видання розраховане на науковців закладів вищої освіти, представників Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Служби безпеки України, Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Служби судової охорони, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарату Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальних органів України, центрального органу виконавчої влади і громадських організацій, а також усіх, хто цікавиться актуальними питаннями підготовки фахівців для сектору безпеки та оборони.

Усі доповіді представлено в авторській редакції.

УДК 351.862:342.78(477)(082)

© Автори, 2025

© ДонДУВС, 2025

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	23
АБДЕЛЬ ФАТАХ Анна АДАПТАЦІЯ ПРАВНИЧОЇ ОСВІТИ ДО ПОТРЕБ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	27
АКСЬОНОВА Віра ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФСЬКОЇ ОСВІТИ ЯК НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	29
АНДРІЄНКО Іван, КАЛЯКІН Сергій РОЛЬ СИМУЛЯЦІЇ ТА ВІРТУАЛІЗАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	34
АНДРУХІВ Дмитро, ПРИДАТКО Олександр ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ДСНС УКРАЇНИ	37
АФОНІН Дмитро ПИТАННЯ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА VR-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ: НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ КОМПЛЕКС «ВІРТУАЛЬНИЙ ПОЛІГОН: ОГЛЯД МІСЦЯ ПОДІЇ»	41
БАКАЙ Ілля, МАКАРЕНКО Олександр НАУКОВО-ОСВІТНІ ІНІЦІАТИВИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	44
BALANAIEVA Oksana, MAMONOVA Olena TRAINING OF FUTURE POLICE OFFECERS FOR INTERCULTURAL COMMUNICATION IN CONDITIONS OF PEACE AND UNDER MARTIAL LAW	47
БАНДУРКА Олександр ДО ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	51
БАНДУРКА Сергій ЗНАТИ СВОЇ ПРАВА І ПРАВА ГРОМАДЯН – ОБОВ’ЯЗОК КОЖНОГО ПРАВООХОРОНЦЯ	54

2. Розширення симуляційного навчання – створення реалістичних тренінгових центрів для відпрацювання різних сценаріїв розслідування із застосуванням сучасних технологій і методів.

3. Впровадження спеціалізованих курсів з розслідування окремих видів злочинів, таких як кіберзлочини, злочини проти дітей, економічні злочини, на основі американської практики профільної спеціалізації.

4. Розвиток міжнародної співпраці – організація спільних навчань, обмінних програм з американськими та європейськими поліцейськими академіями, залучення іноземних експертів.

5. Удосконалення навчальних програм з кримінального процесу з урахуванням міжнародних стандартів справедливого судочинства та захисту прав людини.

Таким чином, можна зробити висновок, що інтеграція міжнародних стандартів у професійну підготовку фахівців підрозділів досудового розслідування є необхідною умовою для ефективного розвитку правоохоронної системи України в контексті євроінтеграційних процесів та реформування кримінальної юстиції. Досвід США демонструє ефективність практико-орієнтованого підходу до підготовки слідчих, що поєднує ґрунтовну теоретичну підготовку з інтенсивним практичним навчанням. Впровадження елементів американської системи підготовки поліцейських у вітчизняну освітню практику дозволить підвищити професійний рівень українських слідчих та наблизити стандарти їхньої роботи до міжнародних.

Список використаних джерел

1. Біленчук П.Д., Малій М.І. Психологічна професійна підготовка співробітників правоохоронних органів в національній академії федерального бюро розслідувань Сполучених Штатів Америки. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 30 жовтня 2020 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2020. С. 134–138.
2. Тарасенко Ю.М. Досвід підготовки слідчих у сполучених штатах Америки. Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (ДДУВС, 17.03.2016). 2016. С. 425–427.

3. Federal Bureau of Investigation (FBI) [Електронний ресурс] // Official website of the Federal Bureau of Investigation. URL: <https://www.fbi.gov/> (дата звернення: 01.04.2025).

Андрій КУЗИК,
завідувач кафедри екологічної безпеки
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності,
доктор сільськогосподарських наук, професор
Сергій ЄМЕЛЬЯНЕНКО,
заступник начальника центру – начальник відділу організації
науково-дослідної діяльності науково-дослідного центру
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності,
кандидат технічних наук, старший дослідник
Ярослав КИРИЛІВ,
провідний науковий співробітник відділу організації
науково-дослідної діяльності науково-дослідного центру
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності,
кандидат технічних наук, старший науковий співробітник

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА У ЛЬВІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

У Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності підготовка фахівців з пожежної безпеки є одним із ключових напрямів, тісно пов'язаним із науковою діяльністю. Наукові дослідження за спеціальністю Пожежна безпека в університеті розпочалися ще у 1994 році, коли навчальний заклад був пожежно-технічним училищем. Першими проводили дослідження та захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук викладачі В.М. Фірман (1996 р., тематика стосувалася розробки і застосування ручних імпульсних вогнегасників) та В.В. Ковалишин (2001 р., тематика стосувалася створення системи реагування та регулювання якості вогнегасників).

Після реорганізації навчального закладу в 2001 році у Львівський інститут пожежної безпеки наукові дослідження в цьому напрямі значно активізувалися. Розвиток наукової сфери започаткував проректор з науково-дослідної роботи

В.В. Ковалишин, який заснував наукову школу з пожежної безпеки. У наступні роки в університеті діяла школа професора М.М. Семерака, чиї представники вивчали процеси поширення тепла під час пожежі. В подальшому були сформовані наукові школи за спеціальністю «Пожежна безпека»: д.т.н., доц. В.М. Баланюка, проф. Е.М. Гуліди, проф. Б.М. Михалічка та доц. О.І. Лавренюк, проф. А.Д. Кузика та ін. На сьогодні в університеті наукові дослідження у сфері пожежної безпеки здійснюють 5 докторів наук, 34 кандидати наук та 4 доктори філософії. Основна частина досліджень проводиться на факультеті пожежної та техногенної безпеки, однак активна наукова діяльність ведеться і в інших структурних підрозділах.

Важливим етапом розвитку наукових досліджень стало створення у 2002 році разової ад'юнктури з пожежної безпеки, на базі якої розпочалася підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. З 2006 року відкрито постійно діючу ад'юнктуру, а з 2014 року – докторантуру з цієї спеціальності. Наукове керівництво дисертаційними дослідженнями ад'юнктів зі спеціальності Пожежна безпека здійснювали В.В. Ковалишин, Е.М. Гуліда, В.І. Гудим, М.М. Семерак, В.М. Баланюк, А.Д.Кузик, Б.М. Михалічко, Р.М. Тацій, В.І. Луц та ін.

Відповідно до Постанови Президії ВАК України від 11.05.2006 № 5-08/5 [1] було відкрито спеціалізовану вчену раду К 35.874.01, яка отримала право розглядати та захищати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 21.06.02 «Пожежна безпека», що відіграло важливу роль у підготовці науково-педагогічних кадрів. Пізніше у 2022 році наказом Міністерства освіти і науки України № 530 від 06.06.2022 [2] було відкрито спеціалізовану докторську вчену раду Д 35.874.01 за двома спеціальностями: 21.06.02 Пожежна безпека та 05.13.22 Управління проєктами і програмами.

З метою забезпечення можливості публікації результатів наукових досліджень спільно з Українським науково-дослідним інститутом пожежної безпеки було засновано щорічний збірник наукових праць «Пожежна безпека», перший випуск якого вийшов у 2001 році. У 2002 році це видання було включено

ВАК України до переліку фахових видань у галузі технічних наук [3]. Починаючи з 2004 року, збірник видається двічі на рік.

У 2017 році видання перейшло на спеціалізовану онлайн-платформу Open Journal System, що дозволило розпочати процес оцифрування та надання відкритого доступу до всіх номерів. У 2020 році збірник було включено до переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» [4]. На сьогодні це видання відоме не лише в Україні, а й за її межами, входить до низки міжнародних наукометричних баз: Copernicus, Crossref, Ulrichs WEB та ін.

Окрім того, статті з пожежної безпеки приймає до публікації й багатопрофільне видання «Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності».

Щороку в університеті здійснюється низка ініціативних науково-дослідних робіт у сфері пожежної безпеки. Ефективною практикою є вибір тематики та виконання досліджень окремими кафедрами або науковими колективами, що сприяє активізації наукової діяльності та її орієнтації на специфіку роботи кафедри.

Важливу роль у розвитку пожежної безпеки відіграє патентна діяльність, яка ведеться систематично та приносить результати у вигляді наукових розробок і нових методів. Першим патентом, поданим університетом, став деклараційний патент на винахід «Спосіб оцінки горючості матеріалів», опублікований у 2003 році. Відтоді заклад отримав 20 патентів на винаходи та 43 на корисні моделі у галузі пожежної безпеки, що складає більшу частину всіх патентів університету. Крім того, співробітники університету в межах власних досліджень також подали та отримали значну кількість патентів у цій сфері.

Нові наукові досягнення у сфері пожежної безпеки мають постійну актуальність, оскільки вони впливають на захист життя і здоров'я людей, а також на збереження майна, матеріальних та культурних цінностей. Виникнення нових викликів і загроз, особливо в умовах воєнного часу, ставить перед науковцями

нові завдання, які необхідно враховувати та вирішувати в подальших дослідженнях.

Результати досліджень у сфері пожежної безпеки регулярно обговорюються на постійно діючому науковому семінарі факультету пожежної та техногенної безпеки. Учасниками та доповідачами заходу є провідні науковці, науково-педагогічні працівники, здобувачі наукових ступенів, а також курсанти та студенти.

Створення у 2010 році Науково-дослідної лабораторії пожежної безпеки стало важливим кроком у розвитку пожежної науки в університеті. Для її функціонування було виділено окрему будівлю та розпочато оснащення необхідним обладнанням. Більшість приладів є унікальними, виготовленими на замовлення підприємств або власними силами відповідно до вимог державних стандартів.

Згодом лабораторію було поділено на дві окремі структури, з яких Науково-дослідна лабораторія пожежної безпеки стала самостійним науковим підрозділом. Вона займається випробуванням речовин і матеріалів на пожежну небезпеку, оцінкою будівельних матеріалів і конструкцій, а також тестуванням виробів та електрообладнання на відповідність вимогам пожежної безпеки. Окрім цього, лабораторія надає аналітичні послуги щодо впровадження науково-технічних розробок та консультує з питань пожежної безпеки.

До складу лабораторії входять теплотехнічна, теплофізична лабораторії та лабораторія вогневих випробувань, а також облаштований відкритий майданчик для полігонних вогневих випробувань. У майбутньому планується масштабна реконструкція приміщень лабораторії та полігону.

На базі лабораторії проведено значну кількість досліджень науковими і науково-педагогічними працівниками університету, докторантами, ад'юнктами і магістрами. Розроблено нові методики випробувань протипожежного обладнання, створено нові засоби пожежогасіння, встановлено пожежонебезпечні властивості речовин і матеріалів.

В університеті у 2019 році створено Навчально-наукову лабораторію систем протипожежного захисту, на базі якої є можливість проведення досліджень за напрямом пожежної автоматики та протипожежного облаштування будівель і споруд. Лабораторія облаштована найсучаснішими зразками обладнання та систем протипожежного захисту.

На сьогодні Науково-дослідна лабораторія пожежної безпеки спроможна виконувати дослідження параметрів пожежної небезпеки речовин і матеріалів за 21 методикою. Розширено галузь вимірювальних можливостей, що дозволяє проведення замірів опору ізоляції електричних мереж напругою до 1000 В та перевірки спрацювання приладів захисту, що у 2025 році дозволить надавати додаткові платні послуги на договірних умовах.

Отже, у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності створено сприятливі умови, розвинену дослідницьку базу та потужний науковий потенціал, сформований у межах наукових шкіл. Це забезпечує ефективну організацію та проведення наукових досліджень у сфері пожежної безпеки, що є одним із ключових напрямів діяльності університету.

Список використаних джерел

1. Постанова Президії ВАК України від 11 трав. 2006 р. № 5-08/5.
2. Наказ МОН України від 06 черв. 2022 р. № 530.
3. Постанова ВАК України від 12 черв. 2002 р. № 1-05/6.
4. Наказ МОН України від 02 лип. 2020 р. № 886.
5. Наукові видання Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Монографії : веб-сайт. URL:
6. <https://books.ldubgd.edu.ua/index.php/m/catalog/series/monographs>.
7. Електронний репозитарій ЛДУБЖД. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua>.
8. Конференції : веб-сайт. URL: <https://indico.ldubgd.edu.ua/category/1/>.

Микола КУЗЬМИЧ,

*заступник начальника відділу повсякденної діяльності
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, підполковник*

**ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНО-ЧЕРГОВОЇ СЛУЖБИ
ОРГАНУ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ**